

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

HÄÄVI – Härkää sarvista

Laidunnus luonnon ja maiseman hoidossa

Ympäristökuiskaaja-koulutus 3.2.2011, Jyväskylä

Kaisa Raatikainen, Keski-Suomen ELY-keskus

 Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

01.02.2011

1

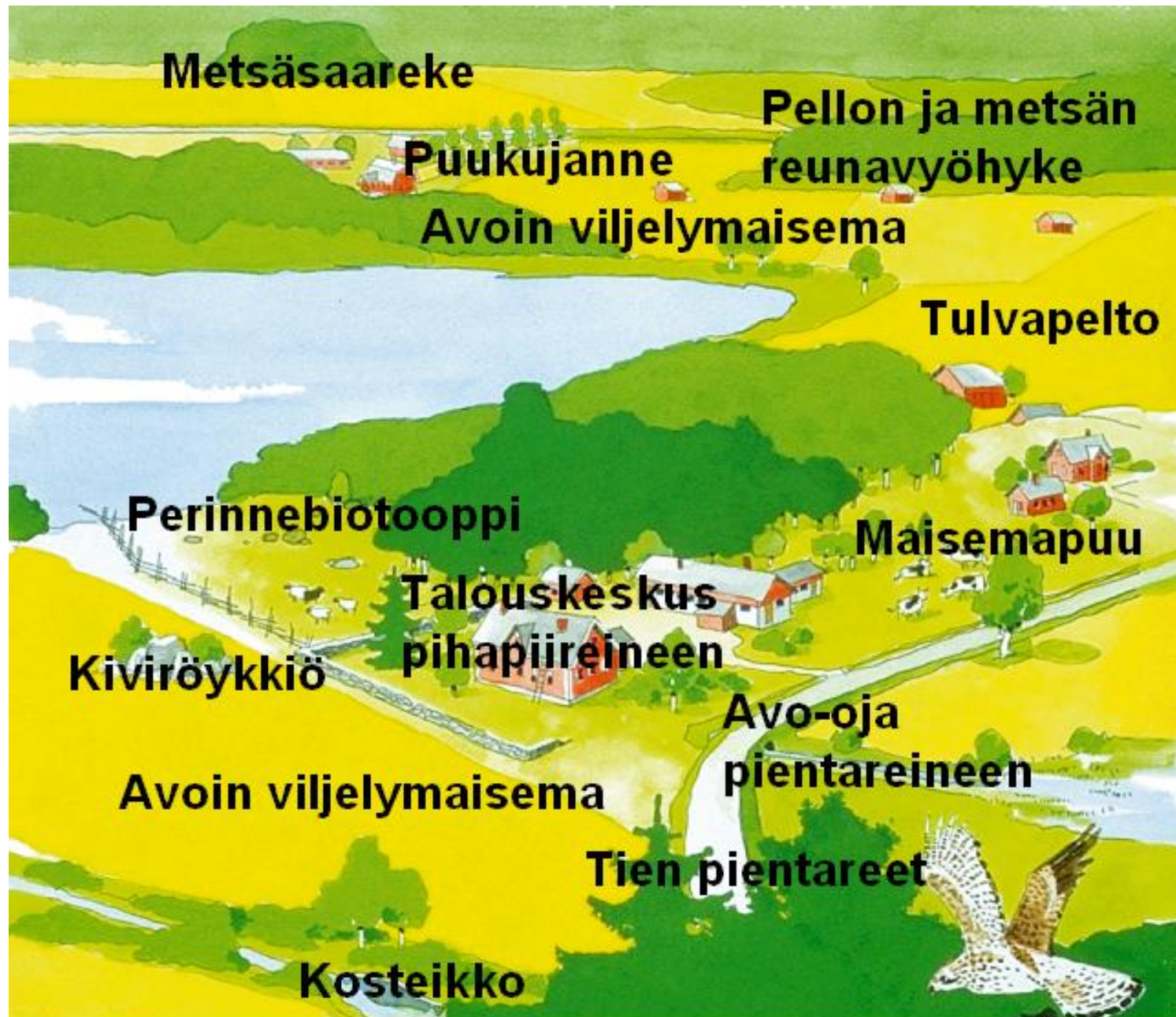

Esityksen sisältöä

- Mistä maatalousalueiden luonnon monimuotoisuus koostuu?
- Mistä perinnebiotoopin tunnistaa?
- Miksi karja on välttämätöntä?
- Mistä tukea hoidon kustannuksiin?
- Härkää sarvista (HÄÄVI) –hanke

• Kuvat: Maija Mussaari

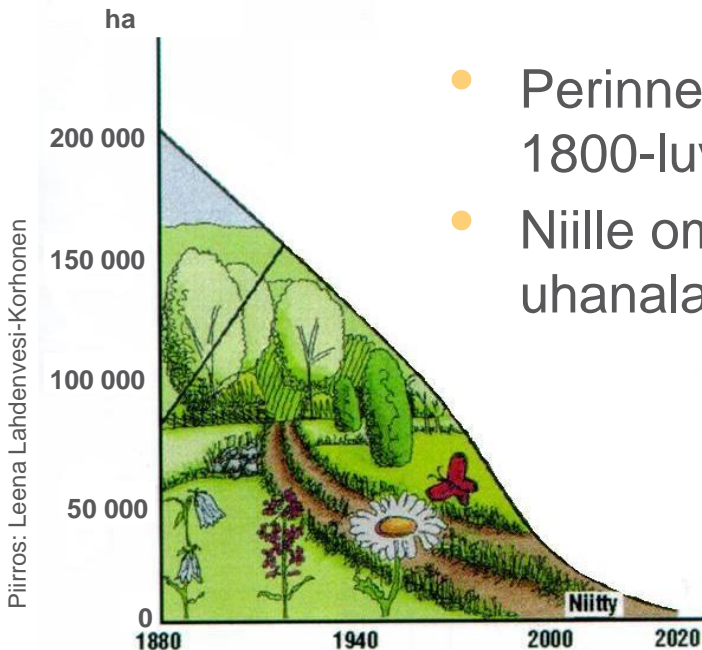

Mikä on perinnebiotooppi?

- Perinnebiotoopit ovat perinteisen maa- ja karjatalouden luomia erittäin arvokkaita elinympäristöjä
 - Metsälaitumet ja hakamaat (puustoisia)
 - Niityt ja kedot (avoimia)
- Perinnemaisema = perinnebiotooppi + rakennettu ympäristö

- Perinnebiotoopit ovat vähentyneet n. 1 %:iin 1800-luvun tilanteesta
- Niille ominainen kasvi- ja eläinlajisto on uhanalaistunut voimakkaasti

- Perinnebiotoopeilla elävä lajisto on sopeutunut jatkuvaan hoitoon (niitto ja laidunnus)
- Hoitamattomat perinnebiotoopit kasvavat umpeen ja niille ominainen lajisto katoaa
- Laidunnus ja niitto edistävät luonnon monimuotoisuutta:
 - Kasvupaikan valoisuus ja lämpö lisääntyvät
 - Maaperän ravinteisuus vähenee
 - Maanpinnan rikkoutuminen edistää siementen itämistä
 - Matalakasvuiset ja vähäravinteisuuteen sopeutuneet lajit hyötyvät oikein mitoitetusta laidunnuksesta
 - Nopeakasvuiset, ravinteista hyötyvät, tehokkaasti leviävät lajit kärsivät

Laidunnus luonnon ja maiseman hoidossa

- Perinnebiotooppien järkevin hoitotapa on yleensä laidunnus
- Naudat, lampaat, hevoset ja vuohet laiduntavat hieman eri tavalla
- Oikea laidunnuspaine (eläimiä/ha laidunkauden aikana) on hoidon onnistumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää
- Laitumen lohkottaminen helpottaa laidunnuspaineen säätelyä
- Laiduneläimen vaihtelu tai yhteislaidunnus tuottaa parhaan tuloksen luonnonhoidon kannalta

Marjaana Lepänjuuri

Hanna Huovinen

Majja Mussaari

Keisa Raatikainen

Hankkeen tausta

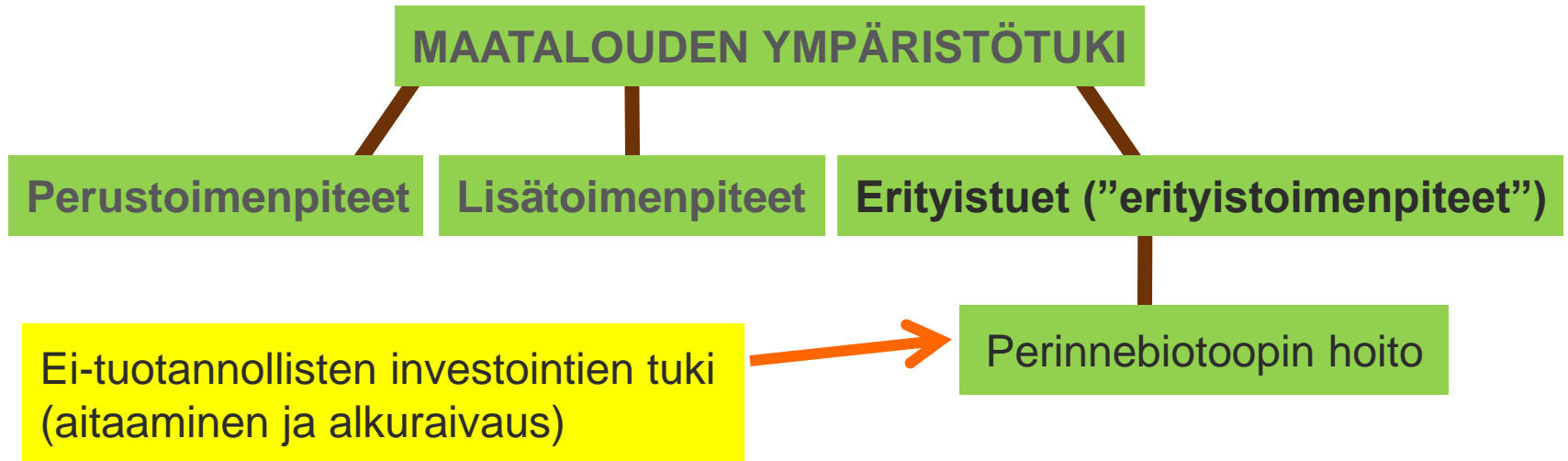
- Maatalousluonnon ja kulttuurimaiseman säilyttäminen
 - Uhanalaiset lajit ja luontotyypit
 - Sulkeutuvat maisemat
- Karjatilojen toiminnan monipuolistaminen
- Laidunnuksen hyödyistä kertominen
- Hankealue: Pohjanmaa, Pirkanmaa, Keski-Suomi ja Etelä-Savo

Hankkeen tavoitteet

- Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden laidunnushoidon järjestäminen
- Paikallisten ihmisten saaminen mukaan hoidon suunnitteluun ja toteutukseen
- Maatalouden ympäristötuen erityistukien täysimääräinen hyödyntäminen luonnonhoidossa

- Hoitotoimenpiteillä säilytetään tai edistetään sopimusalueen tavanomaisesta poikkeavia luonto- tai maisema-arvoja
- Tuet kustannuslähtöisiä (kustannusarvio ja hoitosuunnitelma)
- Hoitotoimista pidetään hoitopäiväkirjaa
- Hakijana maanviljelijä tai rekisteröity yhdistys

Kolme keskeistä toimenpidettä:

1. Luonnonhoidon järjestäminen
2. Luonnonhoidon rahoituksen tehokas käyttöönotto ja kehittäminen
3. Laiduneläinten ja laitumien vuokrauksen edistäminen

Toimenpiteet käytännössä

Kuva: Kaisa Raatikainen

- Hoitokohteiden ja laiduntajien kartoitus
- Erityistukineuvonta
- Laaja-alaiset hoitosuunnitelmat (LUMA-suunnitelmat) esim. maisema-alueille
- Kohdekohtaiset hoitosuunnitelmat erityistukea varten
 - Perinnebiotoopin hoito
 - Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen

Pyrimme järjestämään hoidon erityisesti käytöstä poisjääneille ja vaativille kohteille

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Yhteistyössä

Pirkanmaan ja Etelä-Savon
ProAgria maaseutu-
keskukset, maa- ja koti-
talousnaiset

MAA- JA KOTTALOUSNAISET

NAISISSA

maaseudun vroma

ProAgria Österbottens
Svenska Lantbrukssällskapet

Keski-Suomen,
Pirkanmaan, Etelä-Savon
ja Etelä-Pohjanmaan
ELY-keskusten ympäristö
ja luonnonvarat
-vastuualueet

Lisätietoja: www.ymparisto.fi/ksu/harkaasarvista

Keski-Suomen, Etelä-Savon, Pirkanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskukset rahoittavat hanketta

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

01.02.2011

12

